

VALORIFICAREA POVEȘTILOR ÎN FORMAREA COMPETENȚEI DE COMUNICARE DIALOGATĂ LA ELEVII CLASELOR PRIMARE

VALORIZING STORIES IN DEVELOPING DIALOGIC COMMUNICATION SKILLS IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS

Andreea-Simona ELGAMAL, profesor învățământ primar,
Școala Gimnazială Nr.17, Botoșani, România
ORCID:0009-0000-7372-186X
andreeaelgamal@gmail.com

Andreea-Simona ELGAMAL, Elementary School Teacher,
Primary School No. 17, Botosani, Romania

CZU: 373.091:78 (477)

DOI: 10.46727/c.v2.21-22-03-2024.p290-295

Abstract. In this article, the issue of developing dialogic communication competence through the utilization of stories among primary school students is approached. Through dialogues, dramatizations, and role-playing activities built around stories and fairy tales, students are encouraged to express their opinions, to argue their points of view, and to develop their skills of dialogic communication and conflict resolution in a constructive manner. Thus, these exercises not only help improve their verbal communication skills but also enhance their ability to listen and understand others' perspectives. Creating role-playing games based on sentences or situations from literary texts is an engaging way to promote dialogic communication in primary classes. Students can be encouraged to imagine and interpret characters and situations in an interactive and creative way.

Keywords: Dialogic communication, role-playing, dramatization, stories.

În universul fascinant al orelor de limbă și literatură română de la clasele primare, poveștile, basmele și povestirile sunt elemente fundamentale pentru comunicarea dialogată și dezvoltarea abilităților lingvistice a comunicării dialogate ale copiilor. Într-o atmosferă plină de imaginație și creativitate, textele literare devin instrumente esențiale pentru a construi conexiuni între lumea reală și cea imaginată, între elevi și învățători. În lucrarea sa revoluționară "Pedagogy of the Oppressed", Paulo Freire subliniază importanța utilizării poveștilor, a literaturii în procesul de învățare și de formare a competenței de comunicare dialogată prin stimularea imaginației, empatiei și gândirii critice a elevilor. El crede că literatura și poveștile nu sunt doar mijloace de transmitere a informațiilor, ci sunt instrumente puternice pentru a dezvolta competența de comunicare dialogată. [3]

Scopul principal al disciplinei Limba și literatura română este să formeze competența de comunicare la elevi. Învățătorii reglementează întregul proces de predare și învățare prin intermediul comunicării și folosesc diverse strategii și metode pentru a dezvolta competența de comunicare la elevi [4, pp.21- 26].

În ceea ce privește formarea competenței de comunicare dialogată, utilizarea resurselor furnizate de manualele școlare poate juca un rol important. Manualele școlare sunt concepute să ofere un cadru structurat și cuprinzător, variat pentru formarea acestei competențe.

Comunicarea dialogată joacă un rol important în formarea abilităților de comunicare la elevii claselor primare. În cadrul orelor de limbă și literatură română, utilizarea exercițiilor de

creare a jocurilor, a conversațiilor dialogate dintre personajele din textele literare ajută în formarea și dezvoltarea comunicării dialogate, oferă elevilor oportunitatea de a explora lumi noi și de a-și dezvolta imaginația.

Integrarea jocurilor de rol ce au ca suport textele studiate în clasele primare este o modalitate eficientă de a transforma procesul de învățare într-o experiență interactivă și captivantă. Aceste jocuri dezvoltă înțelegerea textului, îmbunătățesc abilitățile de comunicare dialogată și promovează empatia și colaborarea între elevi.

Comunicarea dialogată implică un schimb interactiv de idei și opinii, care încurajează elevii să-și exprime propriile lor gânduri și să-și argumenteze punctele de vedere. Prin intermediul acestui dialog deschis, elevii învață să gândească critic și să-și dezvolte abilitățile de comunicare eficientă.

Poveștile sunt mai mult decât simple relatări de întâmplări; ele sunt mijloace prin care copiii învață să exploreze emoții, să descopere personaje și să înțeleagă sensuri ascunse. Este atras de personajele din basme, încearcă să le imite, în special pe cele pozitive. „Apropierea de basm a copilului este atât de mare încât acesta poate și dorește să asculte același basm de mai multe ori” [9, 11]. Într-o sală de clasă plină de cărți și povestitori, comunicarea dialogată prinde viață în discuțiile animate despre aventurile eroilor și despre lecțiile de viață ascunse în paginile cărților.

Pentru a înțelege mai bine importanța comunicării dialogate în clasele primare, este esențial să ne oprim asupra rolului învățătorilor și al părinților în facilitarea acestui proces. Prin intermediul discuțiilor ghidate și al întrebărilor deschise, adulții pot încuraja copiii să-și exprime gândurile, să-și pună întrebări și să-și dezvolte abilitățile de ascultare și de exprimare.

Dincolo de textul fiecărei povești sau povestiri se află o bogăție de învățăminte și de lecții de viață, care provoacă inteligența și imaginația copiilor în crearea unor situații dialogate, jocuri și dramatizări. De la basmele clasice la poveștile moderne, fiecare text literar este o fereastră către lumea imaginației și către universul copilăriei. Studiile lui Piaget și Vygotsky evidențiază importanța interacțiunii sociale și a comunicării dialogate în procesul de învățare al copiilor, oferind astfel o bază solidă pentru practicile educaționale moderne. Textele literare, în special povestirile și basmele incluse în manualele de limba și literatura română, joacă un rol esențial în formarea competenței de comunicare dialogată la elevii claselor primare. Aceste opere literare oferă o bogată sursă de inspirație și stimulează imaginația, permițând elevilor să exploreze diverse situații și să dezvolte dialoguri captivante și pline de profunzime. "Jocul este foarte important pentru copil, deoarece este modul său principal de a interacționa cu lumea și de a-și construi înțelegerea acesteia"[6].

Prin intermediul acestor texte, elevii sunt încurajați să analizeze personajele, să înțeleagă contextul acțiunii și să identifice conflictele și temele prezentate. În timp ce studiază povestirile și basmele, ei sunt expuși unei varietăți de situații de comunicare dialogată, fie că este vorba despre interacțiuni dintre personaje sau dialoguri cu scopuri diverse.

Un aspect important al folosirii acestor texte în procesul educațional este că acestea oferă exemple de dialoguri autentice, care reflectă moduri diferite de exprimare și de interacțiune interpersonală. Elevii pot identifica modalități variate de comunicare, învățând să adapteze stilul lor de exprimare în funcție de context și de scopul comunicării. În lucrarea sa "The Uses of Enchantment", Bettelheim explorează rolul poveștilor și al imaginației în dezvoltarea emoțională și intelectuală a copiilor. El subliniază modul în care poveștile și

miturile pot oferi copiilor un cadru sigur pentru a explora și a înțelege lumea lor interioară. "Prin jocurile lor de rol, copiii își explorează fricile, dorințele și aspirațiile, iar basmele îi ajută să își găsească sensul în lume"[1].

Exercițiile care solicită elevilor să alătore dialoguri, să reinterpreteze sau să dezvolte conversații între personaje îi ajută să-și dezvolte abilitățile de ascultare activă, de înțelegere a intențiilor și a emoțiilor celor implicați în dialog. De asemenea, aceste exerciții îi încurajează să-și dezvolte creativitatea și să-și pună în aplicare imaginația pentru a crea dialoguri autentice și captivante. "Prin joc, copiii învață să facă față provocărilor și să își dezvolte imaginația și creativitatea într-un mediu sigur și plăcut."[2]

Prin intermediul dialogurilor construite în jurul povestirilor și basmelor, elevii sunt încurajați să-și exprime opiniile, să-și argumenteze punctele de vedere și să-și dezvolte abilitățile de negociere și de rezolvare a conflictelor într-un mod constructiv. Astfel, aceste exerciții nu numai că îi ajută să-și îmbunătățească abilitățile de comunicare verbală, ci și să-și dezvolte capacitatea de a asculta și de a înțelege perspectiva celorlalți, „contribuie în mod implicit la rafinarea capacităților de exprimare orală și la formarea unei atitudini comunicative (toleranță, ascultare activă, cooperare, încurajare)” [8. 129].

Crearea jocurilor de rol, pornind de la propoziții sau situații din textele literare, este o modalitate captivantă de a promova comunicarea dialogată în clasele primare. Elevii pot fi încurajați să își imagineze și să își interpreteze personajele și situațiile într-un mod interactiv și creativ. Aceste jocuri de rol încurajează imaginația, creativitatea și abilitățile de comunicare dialogată, abilitatea de a asculta și de a răspunde la ideile celorlalți, oferindu-le oportunități de a explora și de a înțelege lumea din jurul lor prin intermediul textelor literare. De asemenea, aceste activități le permit elevilor să se identifice cu personajele și să exploreze teme și probleme relevante din textele studiate.

Propunem câteva exemple de situații sau propoziții din textele literare care pot fi transformate în jocuri de rol de către elevii clasei a II-a :

1. Situație din "Povestea lui Pinocchio":

Propoziție: "Pinocchio se întâlnește cu un personaj ciudat în pădure."

Joc de rol: Elevii pot interpreta rolurile lui Pinocchio și ale personajului ciudat, creând dialoguri și acțiuni care urmează povestea sau inventând continuări ale ei.

Pinocchio: Hei, cine ești tu? Nu te-am mai văzut niciodată prin pădure.

Personajul Ciudat: Salut, Pinocchio! Sunt Căpcăunul Trântor. Mă plimb prin pădure în căutare de aventuri. Tu ce faci pe-aici?

Pinocchio: Ah, eu sunt în drum spre școala mea de zilele acestea. Dar tu, Căpcăune Trântor, cum te descurci prin pădure?

Căpcăunul Trântor: Ei bine, dragă Pinocchio, eu sunt un fel de colecționar de comori ciudate. Îmi place să găsesc lucruri stranii și să le studiez. Ce spui, vrei să vii cu mine într-o aventură?

Pinocchio: Sună interesant, dar trebuie să ajung la școală. Dar poate ne vedem alta dată pentru o aventură!

Căpcăunul Trântor: Desigur, Pinocchio! Îți doresc drum bun spre școală și să ai parte de multe învățături interesante!

Pinocchio: Mulțumesc, Căpcăune Trântor! La revedere și spor la căutat comori ciudate!

Căpcăunul Trântor: La revedere, Pinocchio! Să ne revedem curând!

2. Situație din "Alice în Țara Minunilor", creată de elevii clasei a III-a :

Propoziție: „Alice se întâlnește cu Cheshire Cat și începe să îi pună întrebări.”

Joc de rol: Elevii pot juca rolurile lui Alice și ale Cheshire Cat, comunicând între ei într-un dialog, dezvoltând idei și interpretări proprii ale personajelor și situației.

Alice: Bună, Cheshire Cat! Ce surpriză plăcută să te întâlnesc din nou în Țara Minunilor!

Cheshire Cat: Salut, Alice! Mă bucur să te revăd și eu. Ce întrebări ai pentru mine astăzi?

Alice: Am tot meditat asupra unui lucru... De ce ai mereu un zâmbet atât de larg pe față? Pare că știi mereu ceva ce eu nu știu.

Cheshire Cat: Ah, draga mea Alice, zâmbetul meu este un mister chiar și pentru mine uneori. Dar cred că este pentru că îmi place să văd că lumea este plină de surprize și enigme.

Alice: Interesant... Și de ce nu rămâneți niciodată complet vizibil? Mă simt mereu ca și cum ai fi pe jumătate dispărut.

Cheshire Cat: Ah, asta este pentru că îmi place să fiu un pic misterios. Îmi place să fiu văzut, dar și să păstrez un aer de enigmă. Ce ar fi Țara Minunilor fără puțină magie?

Alice: Într-adevăr, nu ar fi la fel de minunată fără toate aceste elemente misterioase. Mulțumesc pentru răspunsuri, Cheshire Cat!

Cheshire Cat: Cu plăcere, Alice! Poți conta mereu pe mine pentru câteva răspunsuri și poate chiar pentru câteva întrebări în plus.

3. Situație din "Cenușăreasa":

Propoziție: "Cenușăreasa primește o invitație la balul regal."

Joc de rol: Elevii pot interpreta rolurile Cenușăresei, a mătușilor ei și ale prințului, creând dialoguri și reprezentând evenimentele din poveste.

Cenușăreasa: Uitați, dragelor, am primit o invitație la balul regal! Este o oportunitate minunată!

Surorile vitrege: Ce? Tu? Nu cred că regele ar invita pe cineva ca tine la un eveniment atât de prestigios.

Cenușăreasa: Da, este adevărat! Mă simt atât de recunoscătoare pentru această invitație.

Surorile vitrege: Dar, Cenușăreaso, ce vei purta? Hainele tale sunt atât de simple și demodate.

Cenușăreasa: Adevărul este că nu am încă ceva potrivit pentru un eveniment atât de important. Dar sunt sigură că voi găsi o soluție.

Surorile vitrege: Ha! Ești atât de naivă, Cenușăreaso. Nici măcar nu ai o rochie adecvată pentru un asemenea bal.

Cenușăreasa: Poate că nu acum, dar sunt sigură că cu puțin ajutor și creativitate voi găsi ceva frumos de purtat.

Surorile vitrege: Vom vedea, vom vedea. Dar nu uita că ești doar o servitoare în casa noastră.

Cenușăreasa: Da, știu, dar chiar și așa, sunt recunoscătoare pentru această oportunitate. Voi face tot posibilul să mă pregătesc pentru balul regal.

În cadrul orelor de Limba și literatura română, elevii clasei a IV-a au avut de studiat un fragment din basmul „Spaima Zmeilor” după Ioan Slavici și au primit ca sarcină să creeze un dialog, folosind formule de adresare specifice comunicării dialogate, pornind de la replica copiilor : „Ne e foame ! Ne e foame !” Spre deosebire de jocul de rol, dramatizarea creativă este mai puțin formală, acțiunile fiind rezultatul improvizației „actorilor”[7, 424].

Situația 1

Copilul 1: Uite, se apropie seara și tatăl nostru tot nu s-a întors acasă. Mi-e teamă că ceva rău s-ar putea întâmpla.

Copilul 2: Da, știu, e destul de ciudat. De obicei, tata se întoarce înainte de apusul soarelui.

Copilul 3: Poate că a avut dificultăți în a găsi mâncare în celălalt tărâm. Ai văzut că erau zmeii aceia? Probabil că au încercat să-l oprească.

Copilul 1: Dar tatăl nostru e destul de isteț. A reușit mereu să-i păcălească pe zmei.

Copilul 2: Da, așa e. Îmi aduc aminte când ne povestea despre aventurile lui și cum îi înșela mereu pe zmei.

Copilul 3: Poate că de data asta lucrurile s-au complicat mai mult. Poate că zmeii s-au înțeles între ei și l-au luat pe tatăl nostru prin surprindere.

Copilul 1: Ar trebui să stăm calmi și să avem încredere în el. Tatăl nostru este foarte priceput și știu că va face tot posibilul să se întoarcă acasă la noi.

Copilul 2: Da, dar e deja noapte și noi suntem flămânzi. Nu putem aștepta prea mult.

Copilul 3: Poate că ar trebui să facem ceva. Să ieșim în căutarea lui sau să strigăm în gura mare. Poate ne va auzi și va ști că suntem aici, în nevoie.

Copilul 1: Ai dreptate. Haideți să strigăm împreună: "Ne e foame! Ne e foame!" Poate că cineva ne va auzi și ne va ajuta.

Copilul 2: Da, haideți să facem asta! Cu cât strigăm mai tare, cu atât avem mai multe șanse să fim auziți!

(Ei încep să strige din toți plămânii, sperând că strigătele lor vor ajunge la urechile cuiva care să le ofere ajutor.)

Situația 2

Copilul 1: Nu pot să cred că tatăl nu s-a întors încă. De ce o fi întârziind atât de mult?

Copilul 2: Poate că a întâmpinat dificultăți în tărâmul zmeilor. Ai văzut ce înspăimântători erau acei zmei!

Copilul 3: Da, și știi ce mi s-a părut interesant? Când am început să strigăm că ne este foame, păreau destul de speriați.

Copilul 1: Ai observat și tu asta? Poate că suntem mai puternici decât credem. Poate că zmeii nu sunt atât de înfricoșători pe cât par.

Copilul 2: Dar ce putem face acum? Tatăl nostru nu s-a întors, iar noi suntem flămânzi și neliniștiți.

Copilul 3: Cred că ar trebui să profităm de această oportunitate. Dacă am reușit să-i speriem pe zmei, poate că putem face și mai mult.

Copilul 1: Cum adică?

Copilul 2: Poate că putem găsi o cale să-i convingem să ne lase în pace. Poate că putem negocia cu ei sau să găsim o modalitate de a-i înfrunța.

Copilul 3: Da, avem puterea și curajul să facem față acestor provocări. Nu trebuie să ne lăsăm doborâți de teamă sau de foame.

Copilul 1: Ai dreptate. Haideți să gândim un plan și să acționăm împreună. Cu hotărâre și încredere, putem depăși orice obstacol în calea noastră!

(Ei își unesc forțele și pun cap la cap idei și strategii pentru a face față situației cu zmeii și pentru a-și aduce tatăl înapoi acasă în siguranță.)

Aceste conversații îi ajută să își dezvolte competențele de comunicare dialogată, să învețe reguli sociale și să își exprime emoțiile și gândurile în mod constructiv. Interesul elevilor din învățământul primar pentru comunicarea dialogată este adesea alimentat de curiozitatea lor

naturală și de dorința de a explora lumea din jurul lor. În acest stadiu, elevii sunt în căutare de interacțiuni sociale și de modalități de a-și exprima gândurile și sentimentele.

Posibilitatea de a-și împărtăși ideile, de a spune prin intermediul personajelor ceea ce gândesc, de a-și asculta colegii și de a descoperi noi perspective este o plăcere de a comunica pentru elevii claselor primare. Pentru ei, fiecare conversație este o aventură în care pot descoperi lucruri noi și pot dezvolta relații sociale puternice.

În concluzie, poveștile sunt un instrument valoros în formarea și dezvoltarea comunicării dialogate în școli și în promovarea unui mediu educațional interactiv și stimulat. Ele oferă elevilor nu doar oportunități de divertisment, ci și de explorare intelectuală și dezvoltare personală, consolidând abilitățile lor de comunicare și înțelegere a lumii din jurul lor. Astfel, formarea competenței de comunicare dialogată prin valorificarea poveștilor, prin jocurile de rol, dramatizări, crearea de dialoguri, sunt modalități eficiente de a stimula imaginația, gândirea critică și abilitățile de comunicare ale elevilor.

BIBLIOGRAFIE

1. BETTELHEIM, Bruno, *The Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales*, Hardcover and Paperback SUA, 1976, p.352. Citat [02.03.2024] disponibil online https://www.sfu.ca/media-lab/cmns320_06/readings/bettelheim.pdf
2. BRUNER, J. *Actual Minds, Possible Worlds*. Harvard University Press Cambridge, 1986, p.210. Citat [02.03.2024] disponibil online https://www.academia.edu/26019685/Review_of_Jerome_Bruners_Actual_Minds_Possible_Worlds
3. FREIRE, Paulo, *Pedagogy of the Oppressed*, The Continuum International Publishing Group, London, 1968, p.181 Citat [02.03.2024] disponibil online: <https://envs.ucsc.edu/internships/internship-readings/freire-pedagogy-of-the-oppressed.pdf>
4. *Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru treapta primară de învățământ*. Chișinău: MECC, 2018, 272 p.
5. PAMFIL, A., *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Editura Paralela 45, Pitești 2016, ISBN 9786067103359
6. PIAGET, J. (1962). *The stages of cognitive development*. In J. Piaget, & H. E. Gruber (Eds.), "Toward a theory of instruction" (p. 11-16). Harvard University Press, 1962;
7. PÂNIȘOARĂ, I.O., *Comunicarea eficientă*, editura Polirom, Iași, p. 475, 2016, ISBN 9789734654796
8. SÂNMIHĂIAN, Florentina, *O didactică a limbii și literaturii române*, editura Art Klett, București, 407 p, 2014, ISBN: 9786067100051;
9. ȘERDEAN, I. *Didactica limbii române și literaturii române în învățământul primar*. București: Editura Corint, 2007, 320 p. ISBN 9789731352336
10. VYGOTSKY, L. S. *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press., 1978. Citat [03.03.2024] disponibil online: <https://home.fau.edu/musgrove/web/vygotsky1978.pdf>